

TARUPETTÄI

KARULA RAHVUSPARGI INFOLEHT nr. 41

talv 2010

Foto: Olivia Till

*Uus aasta, palju on sul teid ja radu,
Sa oled kõigi võimaluste maa.
Kõik su päevad on me enda jagu
ja mis me nendest teeme – see meist saab...*

Edukat ja teguderohket aastat kõigile!

Keskkonnaamet ja RMK

 Kas kaevu tegemiseks
tuleb luba küsida?

 Tehnikast ja loomadest
Karula rahvuspargis

 Kodanikuühiskonnast

 Ähijärvel tähistatakse
küünlapäeva – tule ka!

T A S U B T E A D A

Kuidas saada õiget vett?

Kõik elusolendid, sealhulgas inimene, sisaldavad vett ning seetõttu sõltub sellest nende elu.

Kui linnainimestele üldjuhul joogivee kättesaamine ei ole probleem - vesi tuleb ju kraanist, siis paljud maainimesed teavad täpselt veeprobleeme – kui on põuane suvi, jääb ka kaev kuivaks.

Tänu hajaasustuse veeprogrammile on saanud paljud maainimesed oma veeprobleemile lahenduse. Paljud majapidamised on toetuse abil saanud uued kaevud ja veetorustikud. On ka rohkem hakatud rajama puurkaevusid, mis on kindlasti palju stabiilsemad veeallikad kui salvkaevud. Salv- ehk šahtkaevu läbimõõt on tavaliselt ca 1 m, sügavus valdavalt 5 kuni 10 m ja rajatud on see põhjavee ülemistesse kihtidesse.

Puurkaev on suhteliselt väikese läbimõõduga (10-15 cm) mantel- ja/või filtertoruga kindlustatud puurauk, mis on puuritud vee võtmiseks sügavamatest põhjaveekihtidest. Ühtegi kaevu ega torustikku ei tohi rajada ilma vastavat luba omamata.

Salvkaevu ja veetorustiku rajamiseks tuleb pöörduda kohaliku omavalitsuse poole, kes annab ehitamiseks loa. Soovitav on lasta salvkaev ja veetorustik projekteerida ja ehitada oma ala asjatundjal, et vältida hilisemaid probleeme.

Mõnevõrra rohkem asjaajamist on puurkaevu rajamisega. Puurkaevu rajamiseks tuleb kõigepealt pöörduda Keskkonnaametisse, kes annab nõusoleku puurkaevu projekteerimiseks. Keskkonnaameti esindaja käib sageli ka kohapeal, et täpsustada puurkaevu asukoha valikut.

Keskkonnaametist saadud nõusolekuga tuleb pöörduda kohaliku omavalitsuse poole, kes annab puurkaevu rajamiseks ehitusloa. Samuti tuleb pöörduda Eesti Geoloogia-

keskuse poole, kes väljastab puurkaevu puurimisloa.

Puurkaevu võib projekteerida ja puurida ettevõtja, kellel on kehtiv hüdrogeoloogiliste tööde tegemise litsents (nimekiri Keskkonna-ministeeriumi veebilehel www.envir.ee/1288). Asjaajamise lihtsustamiseks võib puurkaevu tellija volitada üllaloetletud toiminguid tegema ka litsentsiga ettevõtte.

Kui ehitustegevus jääb kaitsealale, hoiualale, püsielupaiga või kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndisse, siis peavad projekteerimistingimused ja ehitusluba olema kooskõlastatud kaitseala valitseja ehk Keskkonnaametiga. Selleks tuleb pöörduda kohalikul omavalitsusel Keskkonnaameti poole. Ehitusloa taotlejal sellist kohustust (õigust) ei ole.

Kui vesi on majja sisse toodud, siis on seda pärast kasutamist vajalik ka majast välja juhtida. Majapidamises kasutuses olnud vett (pesu-, kümbalus-, köögi- ja tualetivesi) peab enne pinnasesse (veekogusse) juhtimist puhastama. Kõige sagedamini kasutatakse omapuhastina imbväljakut.

Kui mingil põhjusel ei ole heitvett võimalik immutada, tuleb reovesi kogumispaaki kokku koguda ning tellida regulaarselt selle tühjendamist ja äraviimist purgimissõlme.

Omapuhasti või kogumispaagi ehitamiseks tuleb samuti pöörduda kohaliku omavalitsuse poole, kes väljastab tegevuseks ehitusloa.

Kindlasti ei ole käesolev kirjutis ammendav juhendmaterjal asjaajamisel, pigem üldsuuniseid andev. Alati võib eelnevalt pöörduda konsultatsiooni saamiseks Keskkonnaameti või kohaliku omavalitsuse poole, et vältida hilisemaid vigu vastavas asjaajamises.

Maanus Hurt
Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regiooni
veespetsialist

Tehnikast ja loomadest Karula rahvuspargis

Läbi erinevate aegade on Karula rahvuspargis inimestele, kes tegelevad põllumajandusega antud riigi poolt tasuta kasutusse erinevat tehnikat ning loomi. Kasutusse andmise põhilisteks eesmärkideks on olnud nii väärtuslike poollooduslike koosluste kui ka avamaastiku hooldamise tõhustamine. Kindlasti on läbi selle tõusnud ka maad hooldavate inimeste ja talude jätkusuutlikkus. 2009 aasta sügiseks kaasajastati ja uuendati kõik tasuta kasutuses olevad tehnika ja loomade rendilepingud. Üheks suuremaks muutuseks võib lugeda seda, et tehti taotlus Keskkonna Investeeringute Keskusele loa saamiseks 2006 aastal ERDF projekti käigus soetatud tehnika kasutamiseks ka väljaspool poollooduslike kooslusi. Taotluses sooviti kasutada soetatud tehnikat kõigil väärtuslikel Natura aladel Karula rahvuspargi territooriumil. Taotlus rahuldati ja vastavalt sellele tehti muudatused ka lepingutes.

Kokku hooldatakse Karula rahvuspargis tasuta kasutusse antud loomade ja tehnikaga ligikaudu 630 ha. avamaastikku, millest ca. 160 ha. on inventeeritud poollooduslikeks kooslusteks.

Järgmistesse OP (Operation Program) voorudesse on Keskkonnaametil plaan teha taotlus tehnika soetamiseks, mis antakse samuti tasuta kasutusse nii Põlva, Valga kui Võru maakonda jäävatel kaitse- ja hoiualadel majandavatele kodanikele. Eesmärgiks on parandada ja tõhustada nii poollooduslike koosluste kui ka maastikuilmeliselt väärtuslike maastike hooldust.

Maastikke hooldamas.

Foto: J. Ruukel

Enam ei soovita näha nii maaomanike kui looduskaitse poole pealt võsastuvaid avatud alasid ja söötijäänud põllumaid. Maaomanike võimalused ja soovid on muutunud, meie elukeskkond on saanud olulisemaks võrreldes varasemaga. Kui me suudame aidata kaasa riigi poolt kavandatud eesmärkide täitmisele, paraneb meie kõigi keskkond, nii looduslik-, poollooduslik- kui ka tehiskeskkond. Viimane ehk tänu sellele, et piiratakse selle tekkimist looduslikesse kohtadesse, kus ei ole tema koht. Meie mälupilt muutub ilusamaks ja järjest enam jõuab inimesteni sõnum poollooduslikkuse hoidmise vajalikkusest ning maastiku mosaiiksuse ja mitmekesisuse säilitamise olulisusest.

Jan Ruukel
Keskkonnaamet
Põlva-Valga-Võru regiooni
Maahoolduse spetsialist

Kodanikuühiskond ja kogukonnatöö

Demokraatlik on ühiskond, kus inimene saab osaleda küsimuste otsustamisel, mis teda puudutavad. Eestis on domineerinud esindusdemokraatiana, kus kord nelja aasta tagant valime Riigikogu või omavalituse volikogu ja nemad on võtnud otsustamistäiuse enda kätte. Sellises demokraatias tuleb sageli ette tõrkeid. Tihti on olukordi, kus valimistel saadud mandaat ei

anna otsustajatele mingit valija seisukohta, kas otsustada nii või teisiti. Otsustaja ei tea inimeste suhtumist, soove ja püüdlusi. Appi tulevad mittetulundusühingud (MTÜ) - kodanikuühendused, kes teavad oma liikmete ja sihtgrupi seisukohti, töötavad igapäevaselt inimestega ning oskavad välja pakkuda lahendusi. Ühingute töö aitab omavalitsusi. Nemad osutavad inimestele mitmesuguseid

vajalikke teenuseid, korraldavad kogukonna-elu, suhtlevad inimestega. Nad teavad, mis on vaja teha ja kuidas teha ja suudavad parimalt esindada neid inimesi. Asiste otsuste tegemiseks on vaja nende mõtetega arvestada.

Selliseid ühendusi on palju ja neid peabki palju olema. Mida rohkem tegutsevad inimesed ühendustes, seda parem, seda tugevam on kogukond ja seda asisemalt töötab omavalitsus, seda paremini elavad inimesed.

Eriti oluline ongi kodanikuühiskonna toimimine omavalitsustes, mille otsused puudutavad inimesi vahetult ja otseselt. Kui seal on palju tugevaid ühendusi ja nad töötavad koostöös omavahel ja omavalitsusega, siis suudetakse inimeste elu-olu oluliselt parandada.

Organisatsioonid vaheline koostöö eeldab koosolekuid.

Foto: arhiiv

Otsustajad ütlevad, et neil ei ole aega inimesi kuulata, vaja on otsused vastu võtta. Nii tehaksegi otsuseid tihti vaid otsustajate hetkehuvist lähtuvalt. Hetkehuvi tähendab aga erakondlikku või erahuvi, mis enamasti on kaugel kogukondade huvidest ja ootustest. Tekivad lõhed inimeste ja otsustajate vahele.

Ühenduste ja omavalitsuste koostöö alustamine ei ole kerge. Teineteist tundmata on õhus palju umbusku. Teineteise töömeetodeid teadmata kulub asjatult palju kallist aega. Isegi omavahelise suhtlemise sõnavara vajab sageli ühtlustamist. Kummalgi jääb vajaka suhtlemis- ja väitlusoskustest ning oskustest koosolekute ja arutelude läbiviimiseks. Argumendid on pigem emotsionaalsed kui ratsionaalsed. Oponentidega väitlemise asemel ründame tihti peale oponenti ennast, tema isikuomadusi või tausta. Oma tahtmist püüame saavutada kõvade sõnade ja hääletooni tõstmise abil. Tahtmine domineerida ei jäta ruumi kompromissideks ja kokkulepeteks.

Kui aga ollakse huvitatud, et vastuvõetud otsused oleksid head inimestele, sellest, et inimesed neid mõistaksid ja täitma hakkaksid, tuleb asuda koostööle. Muidu inimesed eemalduvad üha enam võimust ja usalda-

matus kasvab piirini, kus keegi ei hooli vastu võetud otsustest, rääkimata nende inimestele mõistetavaks tegemisest. Koostööd peavad õppima kõik.

Ühingud saavad siin ise palju ära teha avaldades koostöö soovi, nende tegevus peab olema kogukonnas nähtav. Teisest küljest aga peaksid võimustruktuurid märkama ühinguid, neid toetama, nendega dialoogi otsima. Soovitav on koos ka kaasamisreeglid kehtestada ja nende alusel tegutseda.

Pole parata, kaasamine nõuab ressursi. Isegi tugev ühing ei suuda piisavalt hästi kaasa rääkida, kui talle selleks pisut vahendeid ei eraldata. Selle abil suudab ühing teha korraliku analüüsi, vastata küsimustikele, suudab

teemasid arutada kõigi oma liikmetega (liikmeid kaasata), vajadusel ka eksperdilt abi saada, konsulteerida teiste ühingutega jmt. Selle ressursi peab ühingule eraldama omavalitsus, kes temalt otsustamisse panustamist soovib.

Esmapilgul tundub, et nii muutub otsustamine veelgi kulukamaks. Tegelikult aga ühiselt tehtud otsuste kvaliteet ja nende elluviimine saavad olema oluliselt paremad ning lõppkokkuvõttes on ka kulusid vähem. Inimesed, kes on otsustamisel osalenud, on hiljem valmis neid otsuseid ka täitma. See on nende endi otsus. Ühingud võtavad kaasvastutuse otsustatu eest ja motiveerivad inimesi panustama kogukonna heaks ka palju vabatahtlikku tööd. Nii muutub omavalitsus inimestele lähedaseks ja inimesed, ennekõike aga kodanikuühendused, rakendavad oma jõu, et sellised otsused saaks ellu viidud.

Kodanikuühiskond tähendab, et iga omavalitsuse eelarves peab leiduma ressurss selleks, et toetada kogukondade omaalgatust, et toetada neid ühinguid, kellega koostööst tõuseb tulu kogukonnale. Seeläbi muutuvad kogukonnad jätkusuutlikeks ja omavalitsused oma valitsusteks ning ühiskond demokraatlikuks. Lisaks suudavad omavalitsuse poolt toetatud kodanikuühendused tuua omavalitsusse ka hulgaliselt arvukate fondide projektiraha.

Agu Laius

Kodanikuühiskonna Sihtkapitali juhataja

Kes? Kus? ja Miks? On MTÜ Karula Hoiu Ühing

Karula kihelkonna idapoolsem osa on õnnelikus seisus – hoolimata asendist praegusel ääremaal on siin siiski palju säilinud ja palju toimumas. Kaunil kupliisel maastikul on veel säilinud metsi ja ka küntud põllud ning karjamaad. Erinevalt paljudest ääremaadest elavad siin tegusad inimesed, talud on enamasti asustatud. Sisserännanute ees domineerivad põliselanikud ning suvitajatest enam on talupidajaid, palju on lapsi. Selline rööm ei sünni muidu – aktiivne kohalik elu ei saa tulla Tallinnast – seda elu veavad eest tegusad kohalikud inimesed.

Üks paljudest kohaliku elu vedavatest organisatsioonidest on ka MTÜ Karula Hoiu Ühing, mille liikmed on juba alates 2001 aastast tegutsenud oma kodukohta väärtustades ja elavdades. Oma pea 9 tegevusaasta jooksul on Hoiuühing tegelenud väga erinevate asjadega: on korraldatud koolitusi, uuritud kodukandi ajalugu, toetatud Karula rahvusparki nende tegemistes, korraldatud simmaneid ja kärajaid, tehtud talgutööd, juhitud tähelepanu kohalikele probleemidele jne, jne. Kõikide tegevuste läbivaks eesmärgiks on olnud kohaliku elu, kultuuripärandi ja looduse kooskõla säilitamine ja arendamine.

Karula Hoiu Ühing on kihelkondlik organisatsioon st meie tegevused ja huvid on seotud kogu Karula kihelkonna alaga. Samas – ega seda piiri ei võeta punase joonena, millest üle minna ei saa – nii tegeleme ka kogu vana Võromaa teemadega ning teeme koostööd ka laiemalt. Siiski tuleb tunnistada, et peamised tegevused on koondunud kihelkonna sellese

osase kus praegust asub Karula rahvuspark. Miks? Esiteks ilmselt seetõttu, et suur osa Hoiuühingu liikmeskonnast elavad just sellel alal ja eks koduümbrus saab ikka rohkem tähelepanu. Teiseks aga ka seetõttu, et oleme teinud tihedat koostööd Karula rahvuspargiga – paljuski ühised huvid on põhjustanud palju koostegemisi, aegajalt ka vastandumist aga seegi on ehk ühist eesmärki teeninud.

Hoiuühing on avatud organisatsioon ja seetõttu pidevad muutuses (paremuse poole). Nagu iga teinegi organisatsioon oleme meiega oma liikmete nägu. Liikmed otsustavad tegevuse ning seavad sihte edaspidiseks. Ootame praegugi uusi liikmeid – kui tunned, et tahad kohalikes tegevustes kaasa lüüa, muuta oma elukeskkonda paremaks, siis üks võimalus on liituda Karula Hoiu Ühingu liikmeskonnaga, iga lisanduv liige annab meie häälele kandepinda ning võimaldab märgata ja lahendada kohalikke probleeme. Aimu sellest millega hoiuühing tegeleb ning kohalikke teateid saab liitudes hoiuühingu e-listiga. E-listis arutatakse kohalikke küsimusi, teavitatakse toimuvatest üritustest ning kaasatakse inimesi erinevatesse otsustusprotsessidesse. Liitumine listiga ei eelda liikmelisust – selleks tuleb enda soovist märku anda (näit kiri@khy.ee) ning kui keegi Hoiuühingu liikmetest vastu ei ole liidetakse sindki listiga. Meie tegemistest ja tehtust ning Karula kihelkonda tutvustavate materjalidega saab tutvuda ka kodulehel www.khy.ee.

Mats Meriste
MTÜ Karula Hoiu Ühing

Ulukite arvukuse reguleerimisest Karula Rahvuspargis

Ulukite arvukuse reguleerimiseks praeguse Karula Rahvuspargi piirides on erinevaid põhjuseid. Levinuim on vast jahiulukite poolt põhjustatud jahiulukikahjustuste vähendamine ja ennetamine. Teisisõnu: ulukite arvukust on vaja piirata, vähendamaks maa ja metsaomanike muresid seoses metssigade, kobraste jt loomade poolt põhjustatud kahjustustega. Ulukite arvukust tuleb piirata ka looduskaitseelsetel eesmärkidel.

Metssigade tegevusjäljed väljenduvad peamiselt ülestuhnitud kartuli ja viljapõldude näol. Lisaks põhjustavad nad peavalu ka looduskaitsele, tuhnides üles poollooduslikke niite ja kahjustades käpaliste kasvukohti. Samuti peetakse metssigu ühe loomaliigina süüdlaseks metsise jätkuvalt madalas arvukuses.

Kobras põhjustab tammide ehitamisega peavalu metsa, põllu ja heinamaid üle

ujutades. Kuplilisel maastikul piisab ulatusliku üleujutuse tekitamiseks väikese, küngastevahelise oja tammiga tõkestamisest.

Väiksem on põtrade, punahirve ja metskitsede mõju. Siiski, metsakahjustuste ennetamiseks nii rahvuspargis kui ka sellega külgnevatel aladel, reguleeritakse ka nende arvukust. Mainimata ei saa väikeulukitest ka kährikut ja rebast, kelle kõrge arvukuse tõttu on ohus mitmed maaspesitsevad kaitsealused linnuliigid (laane ja rabapüü jt). Ulukite arvukuse reguleerimise vajaduse näeb ette ka Karula Rahvuspargi kaitsekorralduskava.

Ulukite arvukuse reguleerimist korraldavad nii rahvuspargis kui sellega külgnevatel aladel elavad jahimehed, kes on ühtlasi ka külgnevate

jahipiirkondade liikmed. Rahvuspargi Võrumaale jääval alal korraldavad lepingu alusel ulukite arvukuse reguleerimist Jahiühistu ELK ja Võrumaa Jahimeeste Seltsi Antsla jahipiirkond. Rahvuspargi Valgamaale jääval alal on ulukite arvukuse reguleerimine seni olnud problemaatiline, kuna arvukuse reguleerimiseks ei ole sõlmitud kirjallikku lepingut. Kui lähiajal leping külgneva jahipiirkonna kasutajaga sõlmitud saab, peaks lahenema ka peamiselt kobraste poolt tekitatavate üleujutustega seotud probleemid Karula Rahvuspargi Valgamaale jääval maa-alal.

TARUPETTÄI

KARULA RAHVUSPARGI INFOLEHT

RMK Karula teabepunkt
avatud K-R: 10-16

Ähijärve kontor avatud
E-R: 9-16

Address:

Ähijärve küla, Antsla vald,
66420 Võrumaa.

Tel/faks 782 8350

www.karularahvuspark.ee
www.keskkonnaamet.ee

loodusvaht 529 0388

teabespetsialist 782 8350
ja 5304 3504

maaholduse spetsialist
5340 8012

looduskasutuse spetsialist
516 1479

Infolehe „Tarupettäi“
väljaandmist toetab:

 KÜSK Kodanikuühiskonna
Sihtkapital

Küünlapäev Karulas

Pühapäeval, 31. jaanuaril kell 12.00 korraldavad RMK, Keskkonnaamet ja MTÜ Maavillane Karula rahvuspargi külustuskeskuses Ähijärvel küünlapäeva.

Kuna küünlapäeval murtakse talve selgroog, siis on meilgi plaanis käia väikesel metsaretkel, et otsida ja vaadelda looduse ning ilmamärke.

Küünlapäeva on peetud ka pudrupäevaks, seega keedame tanguputru ja joome naistepuna, et põskedele puna saada. Räägime vanadest küünlapäeva kommetest, mängime mängu ja valmistame ühiselt küünlaid.

Vastavalt ilmale võta kaasa suusad, kelgud või käimiskepid ja tule koos perega lõbusalt aega veetma.

Üritus on tasuta!

Oleks tore, kui annaksid oma tulekust eelnevalt teada telefonidel 782 8350; 5304 3504 või aadressil karula.teabepunkt@rmk.ee

Mõtleme koos piirkonnale meene!

Kodanikuühiskonna Sihtkapitali projekti raames on MTÜ Karula Hoiu Ühingul plaanis 27. veebruaril korraldada Kaikamäel suur piirkonna meene välja töötamise päev. Meiega koos on kaasa mõtlema kutsutud mitmed nimekad disainerid. Ootame ka sinu aktiivset kaasalöömist. Läheminfo ja registreerimine Lilian Freiberg tel.517 2646

„Tarupettäi“ on koostanud Keskkonnaamet ja RMK, välja annab MTÜ Karula Hoiu Ühing. Kujundas: Olivia Till

KÜSITLUS

„Tarupettäi” on ilmunud juba üsna pikka aega. Infolehe atraktiivsemaks ja huvitavamaks muutmise eesmärgil soovime saada lugejatelt tagasisidet. Vastused palun edasta 1. märtsiks e-maili aadressil: ylo.roop@keskkonnaamet.ee või löika „Tarupettäist” välja küsitluse lehekülge ning too/postita Karula rahvusparki keskusesse Ähijärve küla 66420 Antsla vald, Võrumaa. Võib vastata ka telefoni teel (Võin ka tagasi helistada): 7828353; 5251552

Ülo Roop
Keskkonnaameti keskkonnahariduse spetsialist

Sugu: naine   mees

Vanus: 0-15; 15-25; 25-45; 45-...

Kust saate kõige rohkem infot Karula rahvusparkis toimuva kohta?

Internetist   Tarupettäist   kuulen külapealt   rahvusparki töötajatelt

Kas Te loete Tarupettäid?   JAH   EI   KUI KÄTTE SATUB

Kas Tarupettäi peaks ilmuma   kord kuus   kord kvartalis (nagu praegu)
kord poolaastas   kord aastas

Millised artiklid on olnud huvitavad, informatiivsed? (tee sobivate vastuste juurde +)

- * liike tutvustavad (must toonekurg, ilves, pruunkaru jne)
- * looduskaitse režiimi tutvustavad/põhjendavad (lubatud metsaraided, ehituspiirangud jmt)
- * probleemartiklid – probleemist ülevaate ja mitmekülgse lähenemise andmine (Vahi juhtum; tiigi rajamine jmt)
- * isikulood Karula rahvusparki kolinud inimestest (Luukina talu peremees)
- * toetuste saamist selgitavad artiklid
- * ürituste kuulutused (Ähijärve simman, käsitööpäev jm)
- * toimunud ürituste lühiülevaated
- * keskkonnahariduse teemalised artiklid (õuesõpe, loodusharidusprogrammid)
- * järelvalvepäevik
- * muu (kirjuta!)

Milliseid artikleid võiks olla rohkem? (tee sobivate vastuste juurde +)

- * liike tutvustavad (must toonekurg, ilves, pruunkaru jne)
- * looduskaitsereežiimi tutvustavad/põhjendavad (lubatud metsaraided, ehituspiirangud jmt)
- * probleemartiklid – probleemist ülevaate ja mitmekülgse lähenemise andmine (Vahi juhtum; tiigi rajamine jmt)
- * isikulood Karula rahvusparki kolinud inimestest (Luukina talu peremees)
- * loetuste saamist selgitavad artiklid
- * ürituste kuulutused (Ähijärve simman, käsitööpäev jm)
- * toimunud ürituste lühiülevaated
- * keskkonnahariduse teemalised artiklid (õuesõpe, loodusharidusprogrammid)
- * järelvalvepäevik
- * muu (kirjuta!)

Kas Tarupettäid tuleks muuta?

JAH

EI

Kui vastasid JAH, siis mis vajab muutmist:

* võiks olla rohkem artikleid/teksti	JAH	EI
* rohkem pilte	JAH	EI
* rohkem kontaktinformatsiooni	JAH	EI
rohkem infot toimuvate ürituste kohta	JAH	EI

Aitäh, et aitasid meil infolehte „Tarupettäi” paremaks muuta!

Kats naist lätsi vana Suri manu lehmäle rohtu otsma. Raha es ole ja võtseva munne massus. Tiipääl arvasive, et munne om pallu ja pandseve mõne jao munne puhma alla, et ku tagasi tulemi, sis võtami ära. Ja lätsivegi Suri manu. Suri segäsi raudnaalage topsin viina, mis naise ollive üteli veenu. Ku ta jumalege jätse, sis üteli, et naisekse, võtke oma kraam ka puhma alt ära. Naise lätsvä võtma ja es ole munne, oll munne asemel suur uss.

Rääkis 72 aastane Eliisabet Lutik 1939.aastal.